

**Науково-дослідна лабораторія «Креативної педагогіки та зв'язків із громадськістю» кафедри соціальної роботи і соціальної педагогіки
Хмельницького національного університету
Академія міжнародного співробітництва з креативної педагогіки «Полісся»
Житомирський державний університет імені Івана Франка
Державний університет «Одеська політехніка»
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
Коростишівський педагогічний фаховий коледж імені І. Я. Франка
Комунальний заклад вищої освіти «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського»
Хмельницький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти**

Відповідальне батьківство XXI століття

16 вересня 2021 року

Затверджено на засіданні Вченої ради гуманітарно-педагогічного факультету
Хмельницького національного університету
(протокол № 1 від 15 вересня 2021 року)

Відповідальне батьківство XXI століття : зб. наук. праць за матер.
науково-методичного онлайн-семінару (Хмельницький, 16 вересня 2021 р.) / за
ред. Л. О. Данильчук. Хмельницький : 2021. 212 с.

Збірник тез підготовлено за доповідями учасників науково-методичного
онлайн-семінару «Відповідальне батьківство XXI століття» (Хмельницький, 16
вересня 2021 р.).

Зважаючи на свободу наукової творчості, відповідальність за
достовірність матеріалів та фактів несуть автори.

© Автори, 2021

ЗМІСТ

<i>Алексєєв Андрій</i> Методи підготовки майбутніх учителів з початкової освіти до реалізації партнерських стосунків з батьками учнів	8
<i>Андрійчук Світлана</i> Відповідальне батьківство як необхідна умова успішної соціалізації підростаючого покоління	11
<i>Бовсунівська Наталія</i> Сімейне виховання в середовищі української діаспори	14
<i>Бриндіков Юрій</i> Відповідальне батьківство: соціально-педагогічний аспект	18
<i>Василенко Олена, Корчак Ірина</i> «Soft skills» як невід’ємна складова роботи психолога з батьками	22
<i>Волошенко Марина</i> Тенденції відповідального батьківства	25
<i>Гайдученко Володимир</i> Підготовка майбутнього учителя з початкової освіти до здійснення партнерських стосунків з батьками учнів	28
<i>Грабчак Ольга</i> Тренінг як ефективна форма соціально-педагогічної роботи з батьками	31
<i>Грач Юлія</i> До проблеми раннього материнства серед дівчат-підлітків	35
<i>Данильчук Лариса</i> Теоретичні аспекти концепту «відповідальне батьківство»	38
<i>Джежжик Ольга</i> Ефективність органів виконавчої влади як запорука безпечного дитинства	44
<i>Добрянський В'ячеслав</i> Підходи до визначення батьківська у науковій літературі	47
<i>Дубасенюк Олександра</i> Підготовка майбутніх педагогів до роботи з батьками у напрямі усвідомленого батьківства	51
<i>Жигadlo Олег</i> Підготовка майбутнього вчителя фізичної	

культури до партнерства з батьками учнів	56
<i>Казакова Наталія</i> Сім'я як перший інститут соціалізації дитини	60
<i>Камінський Максим Миколай, Бриндіков Юрій</i> Оцінка виховного потенціалу батьків-військовослужбовців Збройних сил України	63
<i>Кравченко Оксана</i> Ігрова діяльність як метод виховання моральної самосвідомості дитини	66
<i>Кравчина Тетяна</i> Педагогіка партнерства у концепції «Нової української школи»	70
<i>Кучумова Наталія</i> Формування відповідального ставлення до батьківства в умовах дистантної сім'ї	73
<i>Левченко Світлана</i> Медіаграмотність батьків – складова відповідального батьківства	78
<i>Левченко Світлана</i> Підготовка соціальних працівників до роботи з різними типами сімей	82
<i>Литвинчук Олена</i> Педагогізація відповідального батьківства засобами арт-терапії	85
<i>Лівандовська Світлана, Данильчук Лариса</i> Використання еwent та арт-технологій у соціально-педагогічній роботі	91
<i>Лялюк Галина</i> Актуальні проблеми удосконалення підготовки майбутніх педагогів/соціальних педагогів до інноваційної опікунсько-виховної діяльності	95
<i>Меленець Ірина</i> Педагогіка партнерства як ефективна модель взаємодії у Новій українській школі	100
<i>Мельник Лариса</i> Педагогіка партнерства: сім способів співпраці та залучення громади, батьківства до школи	103
<i>Мороз Василь</i> Тренінг формування партнерської взаємодії як дієва форма підготовки майбутніх учителів з початкової освіти до роботи з батьками учнів	108

<i>Москалюк Оксана</i> Дитячий негативізм як проблема сімейного виховання	110
<i>Мосякін Євгеній</i> Взаємодія суб'єктів мистецької освіти в умовах пандемії COVID-19	114
<i>Овод Юлія</i> Зміст та особливості взаємодії викладачів та студентів у дистанційному навчанні в умовах карантину	119
<i>Олійник Катерина</i> Етичні принципи взаємодії соціального педагога та батьків дітей з особливими освітніми потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища	122
<i>Орел Галина, Луцькова Оксана</i> Взаємодія суб'єктів освітнього процесу в умовах пандемії Covid-19	125
<i>Павелко Ірина</i> Психологічні аспекти формування прив'язаності у дитини	129
<i>Павленко Віта</i> Школа-родина-дитина: креативний підхід	134
<i>Панчук Олександра, Романовська Людмила</i> Соціально-педагогічні аспекти реалізації інклюзивної освіти в сучасних умовах	137
<i>Перебиковська Юлія, Овод Юлія</i> Теоретичні аспекти соціальної роботи з неповними сім'ями з метою формування у них відповідального батьківства	142
<i>Полянчук Вікторія, Овод Юлія</i> Безвідповідальність батьків як один із чинників злочинності дітей та молоді	144
<i>Равлюк Тетяна</i> Рекомендації батькам дітей із порушеннями слуху	147
<i>Рідкодубська Анна</i> Робота соціального працівника з сім'ями трудових мігрантів	150
<i>Романовська Людмила</i> Відповідальне батьківство у полікультурному середовищі	153
<i>Самойленко Данило</i> Готовність майбутніх учителів з початкової освіти до партнерської взаємодії з батьками учнів	155

<i>Самойленко Оксана</i> Підготовка майбутнього вчителя початкової школи до партнерських стосунків з батьками учнів	158
<i>Сидорчук Нінель</i> Актуалізація проблеми дистанційного супроводу педагогічної просвіти батьків освітніми установами	164
<i>Синюк Наталія</i> Підготовка молоді до відповідального батьківства	167
<i>Сокол Юлія, Рідкодубська Анна</i> Аналіз наукової літератури з проблем соціального супроводу дітей молодшого шкільного віку з дислексичними розладами	170
<i>Сторожинська Діна</i> Батьківство очима молоді	173
<i>Тимчук Людмила</i> «...дати більше, ніж життя»: виклики перед батьками в контексті педагогіки партнерства	176
<i>Токарь Наталія, Цуркан Таїсія</i> Педагогіка партнерства: соціально-педагогічний аспект	182
<i>Цуркан Таїсія, Корня Мар'яна</i> Відповідальне батьківство: сучасний вимір	186
<i>Човган Олена</i> Включення батьків у практику інклюзивного освітнього середовища	190
<i>Шаповалюк Ірина, Данильчук Лариса</i> Світоглядні орієнтири студентів соціономічного профілю: до проблеми відповідального батьківства	193
<i>Шевченко Ярослав, Рідкодубська Анна</i> Аналіз наукової літератури з розвитку соціальної адаптації учнів випускних класів дитячих будинків	196
<i>Шеремет Алла</i> Особливості реалізації сімейно-орієнтованого підходу у системі захисту дітей	199
<i>Штифурак Віра</i> Врахування соціальними працівниками гендерних відмінностей у процесі формування відповідального батьківства	203

<i>Шугайло Владислав</i> Вплив батьківського ставлення на формування особистості дитини	206
<i>Шумінська Наталія</i> Удосконалення процесу підготовки майбутніх вчителів з початкової освіти до реалізації партнерських стосунків з батьками учнів	210

робить все можливе, щоб зміцнити і підтримати родину – ідеальне середовище, яка може повністю задовольнити потреби та інтереси дитини.

Список використаних джерел

1. Карабанова О. А. Психология семейных отношений и основы семейного консультирования. Москва : «Владос», 2004. 310 с.
2. Майерс Д. Социальная психология. Санкт-Петербург : «Питер» 2009. 396 с.
3. Петрочко Ж. В. Сімейно орієнтований підхід у соціальній роботі. *Наукові записки Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. Ніжин, 2016. № 1. С. 59–63.
4. Сімейно орієнтована соціальна робота: практичні аспекти : конспект лекцій / за ред. В. О. Кузьмінського, С. С. Лукашова. Київ : Молодь, 2010. 128 с.
5. Соціологія та соціальна робота в умовах національних та регіональних викликів. *Матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції* / За ред. І.В. Козубовської, Ф.Ф. Шандора. Ужгород : ТОВ «РІК-У», 2019. 116 с.

Штифурак Віра,

доктор педагогічних наук, професор,

професор кафедри права

Вінницького торговельно-економічного інституту

Київського національного торговельно-економічного університету

Врахування соціальними працівниками гендерних відмінностей у процесі формування відповідального батьківства

Жорсткі стандарти щодо гендерних ролей, які проводяться суспільством через заклади освіти, є анахронізмом і часто стають об'єктивною перепорою для ефективної соціалізації молоді та формування

відповідального батьківства. Завдання полягає у тому, щоб проаналізувати проблему нормативної моделі поведінки і механізми статевої соціалізації в сучасній сім'ї з тим, щоб, корегуючи вплив середовища, розширити індивідуальні можливості самореалізації молоді [2, с. 9-10]. У цьому контексті зусилля соціальних працівників зорієнтовані на міждисциплінарну локалізацію феміністично та гендерно зорієнтованих підходів не лише щодо теоретичного аналізу проблеми, а й практики формування відповідального батьківства сучасної молоді.

Варто відзначити, що стереотипною щодо жінок є зорієнтованість на сімейні цінності, а тому вони можуть мати серйозні проблеми в процесі професійної самореалізації, що опосередковано відображають особливості культурологічного контексту у тому числі і щодо розуміння суті відповідального батьківства. Специфічними відмінностями є високо розвинута здатність до встановлення близьких міжособистісних стосунків, з одного боку, і труднощі самоактуалізації з іншого [1, с. 51]. Так Л. Собчик (2005) виявила набір характеристик, які найповніше відображають жіночий образ і наближені до образу «хорошої дружини». Серед них: артистичність, комунікативність, доброзичливість, гуманність, альтруїзм. Але ділова жінка наділена меншою емоційністю, достатньо вираженими лідерськими якостями, реалістичним ставленням до життя, а також відсутністю прагнення мати поряд людину, яка б нею опікувалася [4, с. 370]. Сучасна жіночність, як зазначає Т. Гурлева, полягає не у слабкості і залежності, а в духовній силі, освіченості, енергійності, що гармонійно поєднується з ніжністю, лагідністю, співчутливістю. Але суть жіночності в минулі часи, сьогодні і завтра – це чутливість емоційного сприймання, пластичність натури, специфічна привабливість для представників чоловічої статі. Високими рисами жінки є і залишаються риси матері, турботливої і ніжної дружини, вірної подруги [3, с. 12]. Для чоловіків характернішими є очікування, пов'язані з професійною діяльністю і суспільною активністю. Дана стереотипна тенденція зазнає суттєвих змін.

У молодіжному середовищі, як доводить дослідник гендерно-рольових конфліктів О'Нілл, найістотнішою характеристикою чоловічих гендерних ролей є «страх фемінності», що виявляється в обмеженні емоційності. Водночас, за даними Н. Лавриненко (1992), домінування «чоловічого начала» в культурі призводить до культу сили в суспільних відносинах, що зберігає тенденцію у різних сферах людської діяльності. Більше того, за даними Г. Крайга, упродовж останніх десятиріч фіксовані відмінності стають не настільки виразними, що відбувається на фоні зменшення гендерної сегрегації процесів соціалізації. У цій площині Сандра Бем довела, що чоловічність і жіночність не протиставлені одне одному, а засвідчують можливість поєднання в собі найкращих проявів обох статей. Дослідницею було розроблено шкалу статевих ролей, за якою встановлено мужній, жіночий, андрогінний та недиференційований типи. У подальших дослідженнях з'ясовано зв'язок андрогінії із ситуативною гнучкістю, з високою самоповагою, з мотивацією досягнення, добрим виконанням батьківської ролі, суб'єктивним відчуттям благополуччя. Існують дослідження, які показують, що стосунки, в яких хоча б один із партнерів є андрогінним, краще задовольняють обох [1, с. 351].

Відзначається різке послаблення поляризації чоловічих і жіночих ролей, що має бути враховано соціальною практикою. При цьому реальна модель маскулінності-фемінності набула рис контенуальності, яка передбачає, що чоловік може бути сильним і енергійним, при цьому не обов'язково бути грубим і агресивним, а жіноча ніжність – не обов'язково пасивна. Загальна трудова діяльність і спільне навчання значною мірою нівелюють відмінності в нормах поведінки і психології жінок та чоловіків. Усе більшого поширення набуває андрогінна модель гендерної ролі [1, с. 154].

Сучасне молодіжне середовище виявляє тенденцію до формування гендерного паритету. Проведене нами опитування студентської молоді різних регіонів України (всього 480 чоловік) щодо, зокрема, розподілу сімейних обов'язків засвідчило стійку тенденцію до руйнування традиційної

стереотипності у цій сфері. Майже 21,2 % юнаків заявили, що вони готові не лише допомагати майбутній дружині по господарству, а за певних об'єктивних обставин повністю взяти на себе таку відповідальність. При цьому лише 1,7% із них бачили подібні форми поводження у сім'ї своїх батьків. Позитивне ставлення до кар'єрних намірів дружини виявили 39,3 % опитаних юнаків; половина із них вважає природним поєднання кар'єри із материнством та вихованням дітей.

Отже, у студентському віці статево-рольова ідентифікація набуває апогею, а врахування гендерних відмінностей суттєво позначається на формуванні відповідального батьківства через оволодіння культурою статевої поведінки, що розширює можливості для самовизначення в системі сімейно – шлюбних стосунків. На тлі інтенсивності зазначених процесів відчувається гостра потреба якісної соціальної просвітницької діяльності.

Список використаних джерел

1. Бендас Т.В. Гендерная психология : Учебн. пособие. СПб. : Питер, 2005. 431 с.
2. Горноста́й П.П. Гендерна соціалізація та становлення гендерної ідентичності/ Основи теорії гендеру : Навч. посіб. Київ : «К.І.С. », 2004. 536 с.
3. Гурлева Т.С. Дівчинка-підліток в дорослому світі / Упоряд. О. Главник. К., 2003. 128 с.
4. Психология счастья / М. Арлгай [2-е изд.]. СПб. : Питер, 2003. 271 с.

Шугайло Владислав,

викладач

Коростишівського педагогічного
фахового коледжу імені І.Я.Франка

Вплив батьківського ставлення на формування особистості дитини

Психологічне здоров'я дітей залежить від соціально-економічних, екологічних, культурних, психологічних та багатьох інших факторів. Але